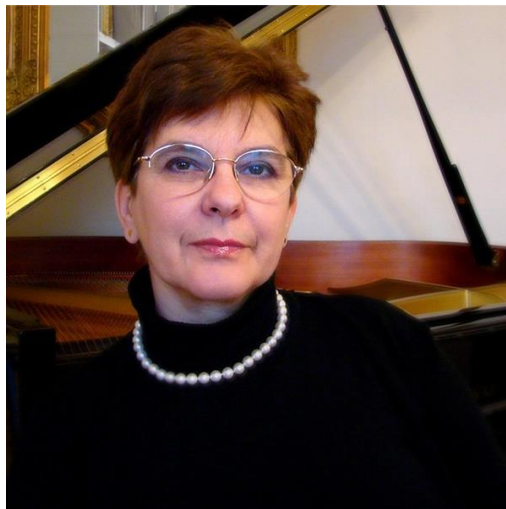

**Maczelka Noémi munkáiból: DR. HABIL MACZELKA NOÉMI
MEGKÉSETT SZÜLETÉSNAPI KÖSZÖNTÉSE¹**

**(Hódmezővásárhely, 1954. január 13.)
egyetemi professzor, zongoraművész**

[SZTEtv - Nők a tudományban - Maczelka Noémi \(23:27\)](#)

Tudományos cím:

Habilitáció (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, zongora – 2012. február)

Oktatott tárgyak: Hangszeres és vokális előadói stilisztika, zongora, bevezetés a zenei menedzsmentbe, zongora gyakorlási technikák, zongora módszertan

Tanulmányok:

- 1983–1986 JATE BTK, Szeged, Pedagógia szak
- 1976–1979 *Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyetemi Tagozat Budapest, zongora szak (Szegedi Ernő) fakultatív csembaló (Sebestyén János) kamarazene (Szücs Loránt)*
- 1973–1976 Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Zenetanárképző Intézet Szegedi Tagozata, zongora szak (Bódás Péter)

Szakképzettség:

- Pedagógia szakos előadó
- *Szakközépiskolai zongoratanár*
- Zongora -, szolfézs-, ált.isk. énektanár

---

¹ Az életrajz forrása és további infók [Dr. habil. Maczelka Noémi– egyetemi professzor](#)

Egyéb tevékenység:

- Érettségi elnöki igazolvány
- Közoktatási szakértői igazolvány
- Szakmai vizsga elnökség

Munkahelyek:

- 2008 – Babes – Bolyai Tudományegyetem, Református Tanárképző Kar, Zenepedagógia Tanszék, Kolozsvár, Románia – vendégoktató
- 1982 – Szegedi Egyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Művészeti Intézet Ének-zene Tanszék [Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Ének – zene Tanszék] (1999 – 2018 tanszékvezető, 2007 – 2018 intézetvezető, 2005 – 2013 főiskolai tanár, 2013 – egyetemi tanár)
- 1997–2002 Mozart Zeneiskola, Szeged (igazgató, zongora főtárgy)
- 1979 – 2001 SZTE Zenekonzervatórium, Szeged (zongora főtárgy és kötelező tárgy, korrepetíció)
- 1979 – 1982 Tömörkény István Zeneművészeti Szakközépiskola, Szeged (zongora főtárgy és kötelező tárgy, korrepetíció)
- 1978, 1976, 1975 Szabadtéri Játékok, Szeged (korrepetitor)
- 1978 Budapesti Kamaraegyüttes (zenekari művész)
- 1977 Madách Színház, Budapest (korrepetitor, zenekari zongorista)
- <1975 Szegedi Nemzeti Színház Operatársulata (korrepetitor)

Kitüntetések és díjak:

- **2018. Professor Honoris Causa** (BBTE, Kolozsvár)
- 2018. Pro Educatione (SZTE JGYPK, Szeged)
- **2010. Artisjus – díj a zenei oktatásban végzett kiemelkedő munkáért** (A Szerzői Jogvédő Hivatal díja)
- 2007. Szeged város kultúrájáért aranygyűrű
- 2007. Löw Immanuel – díj
- 1999. Pro Iuventute (A JGyTF kitüntetése)
- **1986. Casale Monferrato (Olaszország) Zongoraverseny első- és különdíj**
- **1986. Artisjus-díj** (A Szerzői Jogvédő Hivatal díja a mai magyar művek előadásáért.)
- 1986. Miniszteri dicséret (A Közoktatási Miniszter díja pedagógiai munkáért.)
- 1985. A Csongrád Megyei Tanács alkotói díja
- 1985. Kaposvár, Zenetanárok kamarazene-fesztiválja – Művészeti díj
- 1982. Kaposvár, Zenetanárok kamarazene-fesztiválja – Művészeti díj
- 1981. Szeged Város díja pályakezdő művészek számára

- 1975. Debrecen, Zeneművészeti Főiskolák Tanárképző Intézetei közötti Országos Zongoraverseny – II. hely
- 1974. Győr, Zeneművészeti Főiskolák Tanárképző Intézetei közötti kamarazene-verseny (hegedű-zongora) jutalom
- 1971. Gyula, Erkel Diákünnep, zongora, aranyérem
- 1969. Gyula, Erkel Diákünnep, zongora, aranyérem
- 1969. Győr, Zeneművészeti Szakközépiskolák közötti Országos Zongoraverseny, II. hely (I. helyezett Schiff András)
- 1989. Szeged, Juhász Gyula Tanárképző Főiskola pályázata: „Zongoratanítás a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán” – II. díj
- 1987. Szeged, Juhász Gyula Tanárképző Főiskola pályázata: „Motiváció a zongoratanításban” – I. díj
- 1974. Szeged, Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola pályázata: „Barokk táncok” – jutalom

Nyelvtudás:

- Angol
- Német
- Olasz
- Francia
- Orosz

Pedagógiai eredmények:

- 2011. Országos Művészeti Diákköri Konferencia, Sopron – Virányi Veronika (fuvola) felkészítő tanár és zongorakísérő, Molnár Katalin (ének) – zongorakísérő
- 2009. Országos Művészeti Diákköri Konferencia, Budapest. Soczó Gabriella -Erdei András – Rózsa Márton – Christopher Serke kamaraegyüttese: *Különdíj* – felkészítő tanárként. Soczó Gabriella – Erdei András – Rózsa Márton kamaraegyüttese: *Különdíj* – felkészítő tanárként. Ferentzi Márta-Kiss Bernadett-Molnár Ákos-Vecsernyés Éva, zongorakísérő, Kiss Bernadett (ének) –zongorakísérő, Csordás Mónika (zongora)- felkészítő tanár, Szabadi Magdolna (zongora) – felkészítő tanár
- 2008. Tanárképzősök Nemzetközi Énekversenye Prága – Kiss Bernadett *III. díj*, zongorakísérőként
- 2007. Országos Művészeti Diákköri Konferencia Pécs – Botlik Judit – Dulai Csilla – Kis Judit – Németh Ákos – Soczó Gabriella fúvósötös – felkészítő tanár
- 2006. Székesfehérvári Országos Énekverseny – Kiss Bernadett *különdíj* – zongorakísérőként

- 2005. Országos Művészeti Diákköri Konferencia, Szeged – Szabó Zsuzsanna – Szénási Blanka duett 2. díj – zongorakísérőként
- 1999. Országos Szakközépiskolai Gordonkaverseny, Kecskemét – Kolláti Linda I. díj, zongorakísérőként
- 1998. Nemzetközi Nikolaï Rubinstein Zongoraverseny, Paris – Marosvári Dorottya, II. díj
- 1998. Tanárképző Főiskolák közötti Nemzetközi Zongoraverseny, Szeged – Sípos Katalin – különdíj
- 1995. Zeneművészeti Szakközépiskolák közötti Országos Zongoraverseny, Békéstarhos – Faragó Edina – III. díj (I. és II. díjat nem adtak ki.)
- 1995. Tanárképző Főiskolák közötti I. Országos Zongoraverseny, Szeged – Mátyus Ivett II. díj

Zsűritagságok:

- 2012. május 7-13 Istanbul, Pera Nemzetközi Zongoraverseny
- 2011. szeptember 23. Szeged, „A musical hangja” – országos verseny
- 2011. május 5-8 Broumov (Csehország), nemzetközi zongoraverseny
- 2011. március 17. Zenei verseny szegedi középiskolásoknak. Szeged, Ifjúsági ház
- 2010. szeptember 17. Szeged, „A musical hangja” – országos verseny
- 2008. november 14. Szeged, Tanító- és Óvodapedagógus-jelöltek országos versenye
- 2008. június 4-9 Prága, Cseh Nemzeti Zongoraverseny
- 2007. július 20. Prága Tanárképző Főiskolák zongoraversenye
- 2007. március 23. Szeged (A Dugonics Társaság Művészeti vetélkedője középiskolásoknak)
- 2005. április Országos Tudományos és Művészeti Diákköri Konferencia – Szeged
- 2003. április Brno – Pedagógiai Főiskola Zenei Versenye
- 2003. március 28. Szeged (Művészeti vetélkedő középiskolásoknak)
- 2003. január 15-16 Szeged (Angol nyelvű műveltségi vetélkedő)
- 2001. április 9-11. Szeged (Országos Tudományos Diákköri Konferencia – (SZTE dolgozatbíráló és zsűritagság)
- 2001. március 30. Szeged (Művészeti vetélkedő középiskolásoknak)
- 1998. november Szeged (Főiskolások Nemzetközi Zongoraversenye)
- 1998. február 4. Hódmezővásárhely (Zeneiskolás zongoristák megyei versenye)
- 1997. február Hódmezővásárhely (Zeneiskolás zongoristák megyei versenye)

- 1996. febr.9. Hódmezővásárhely (Zeneiskolás zongoristák megyei versenye)
- 1988. márc. 21. Hódmezővásárhely (Zeneiskolás zongoristák megyei versenye)
- 1987. április Országos Tudományos Diákköri Konferencia (JATE, Szeged, 3 dolgozat bírálata)

Megjelent művek:

- *Bódás Péter Emlékkönyv* (Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 1999.)
- *Emlékezés Vántus Istvánra* (In: Vántus István, Kiss Ernő szerk., Vántus István Társaság, 1997.)
- *Bach Kétszólamú invenciói a zongoratanár szemével* – (előadás, In: Tanulmánykötet, SZTE JGyTFK, Szeged, 2001.)
- *A hangászati oskolától a Király König Péter Zeneiskoláig. A szegedi iskolarendszerű zongoraoktatás története* – Tanulmány (In: Szeged folyóirat 2002. október és A zenei nyelv és a társadalmi igény kölcsönhatása, Szeged, SZTE JGyTFK 2005.)
- *Bartók-Reschofsky: Zongoraiskola* – (előadás, In: Tanulmánykötet, SZTE JGyTFK, Szeged, 2002)
- *Brahms, a zongoraművész – és tanár* – (előadás, In: Zenei konferenciák előadásai, SZTE JGyTFK, Szeged, 2004.
- *Az informatikai és kommunikációs eszközök szerepe a zenei nevelésben.* In: Zene és művelődéstörténet, JGyTFK Szeged, 2006
- *Bartók Mozart-játéka és instruktív kiadványai.* In: Mozart-Liszt-Bartók tanulmánykötet, SZTE JGyTFK, Szeged, 2007.
- *Az Ének-zene tantárgy és az iskolai kultúráközvetítés néhány problémája.* In: Módszertani közlemények 2008. 48. évf. 3.
- *Kultúra és oktatás – az iskolai kultúráközvetítés néhány problémája (ahogyan én látom).* In: A Kodály évforduló hazai és nemzetközi kultúrtörténeti vonatkozásai. Tanulmánykötet, SZTE JGyTFK, Szeged 2008.
- *Rév Livia művészete.* In: 80 év a zenei nevelés szolgálatában. Szeged, JGyPK, 2009.
- *A Mendelssohn – család.* In: Évfordulós zeneszerzők. Tanulmánykötet. SZTE JGyPK Művészeti Intézet Ének-zene Tanszék Szeged, 2010, pp 27-30.
- *Piano Works by Hungarian Composers for Study.* In: Nesrin Kalyoncu, Derya Erice, Metin Aküz (szerk.) Music and Music Education within the Context of Socio-cultural Changes. 2010. Bolu, Törökország pp. 696-700.
- *Chopin és Liszt.* In: Chopin – Schumann – Erkel. Tanulmánykötet. SZTE JGyPK Művészeti Intézet Ének-zene Tanszék Szeged, 2011, pp 48-51.

- *Liszt Ferenc származása.* In: Tandi Lajos (szerk.): *Revive Szegedin! Liszt Ferenc és Szeged.* Bába Kiadó, Szeged, 2011. pp. 150-153.

MŰVÉSZI TEVÉKENYSÉG NÉHÁNY JELENTŐSEBB ADATA:

Új művek bemutatói:

Ősbemutatók:

- Kocsár Miklós: *Burlesca* (2009, Vántus Kortárszenei Napok Szeged, SZTE JGYPK Ének-zene Tanszék)
- Ránki György: *Hét kis négykezes zsidó dallamokra* (2008, Vántus Kortárszenei Napok Szeged, SZTE JGYPK Ének-zene Tanszék, Dombiné Kemény Erzsébet – zongora)
- Tóth Armand: *Kalamajkák – részletek* (2007, Vántus Kortárszenei Napok Szeged, SZTE JGYPK Ének-zene Tanszék)
- Horváth Barnabás: *A halál-tó fölött* (2004, Szeged, Vántus Kortárszenei Napok, Bartók Béla Művelődési Ház, Altorjay Tamás – basszus)
- Kocsár Miklós: *Hang-köz-játékok* (2004, Vántus Kortárszenei Napok Szeged, SZTE JGYPK Ének-zene Tanszék)
- Legány Dénes: *Rondo concertante gambára és spinétre* (2003, Vántus István Kortárszenei Napok Szeged, Fricsay Ferenc terem Karol Medňansky – Presov [SK])
- Durkó Péter: *Három dialógus* (1995, Szeged. MR felvétele. Szecsődi Ferenc – hegedű)
- Kalmár László: *Blues* (1985, Szeged. MR felvétele. Dombiné Kemény Erzsébet – zongora)
- Avasi Béla: *Aszimmetrikus ritmusok* (1987, Szeged Dombiné Kemény Erzsébet – zongora)
- Joó Ete: *Requiem* (1987, Szeged, a szerző vezényletével.)
- Vántus István: *Aranykoporsó* (Szeged, 1975. MR felvétele. Szegedi Nemzeti Színház opera együttese. Zenekari művészként)

Magyarországi bemutatók:

- Brian Belet: *Drei Klavierstücke* (2007, Szeged, Vántus István Kortárszenei Napok)
- Arányi-Aschner György: *3. zongoraszonáta* (2005, Szeged, Egyetemi Tavaszi Fesztivál)
- Legány Dénes: *Andante gambára és spinétre* (2003, Vántus István Kortárszenei Napok Szeged, Fricsay Ferenc terem Karol Medňansky – Presov [SK])
- Togobickij Viktor: *Szonáta* (1999, Szeged. MR felvétele)
- Detoni: *L’Horlogerie* (1989, Budapest MR, Kerek Ferenc – zongora)
- Glorieux: *Szonáta op.7.* (1988, Budapest.MR)

- Durkó Zsolt: Turner-illusztrációk (1978, Budapest ZAK, Budapesti Kamaragyűttes, vez. Mihály András)

FELVÉTELEK:

Magyar Rádió:

- Franck: Á-dúr szonáta (Genevieve Teulieres – gordonka)
- Delius: Elégia (Genevieve Teulieres – gordonka)
- Serocki: Swinging-music (Avantgarde-kvartett)
- Kórusművek a JGyTF Női Karával (vez.: Mihálka György, Jancsovics Antal)

Szegedi Körzeti Stúdió:

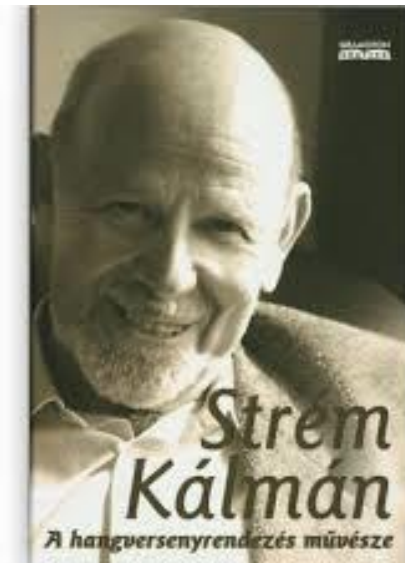
- Liszt: Szerelmi álmok
- Liszt: a-moll Paganini-etűd
- Beethoven: G-dúr zongoraverseny

CD:

- Az SZTE JGyTFK Ének-zene Tanszék CD-je (2002)
- Noémi Maczelka plays the piano (2003, önálló CD)
- Meszlényi Róbert: 151. zsoltár (2002)
- Soproni: öt kis négykezes darab, Sári: Mozaikok (2005)
- 75 éves az SZTE JGYTFK Ének-zene Tanszéke ([2003] 2007)
- „80 évesek vagyunk” 80 éves az SZTE JGYPK Ének-zene Tanszéke ([2008] 2009)
- Koncertfelvételek a TiszaPart TV-ben, a Katolikus Rádióban.
- Zongoraversenyek:
- Liszt: Esz-dúr (1996, Szeged, Nemzeti Színház, Pál Tamás)
- Mozart: Esz-dúr (1996, Szeged, Pál Tamás)
- Mozart: d-moll (2004, Szeged, Weninger Richárd)
- A-dúr K.414 (2006, Szeged, Weninger Richárd)
- Beethoven: G-dúr (1993, Szeged, Szentés, Baja, Pál Tamás)
- Beethoven: C-dúr (1990, Németország, Frankenberg, Pál Tamás)
- Rachmaninov: Rapszódia egy Paganini-témára (12 előadás 1987-88-ban.)

II.

MACZELKA NOÉMI MUNKÁIBÓL

Legmagasabb művészi színvonal²

Strém Kálmánnal mindössze néhányszor találkoztam személyesen. Ennél sokkal többször hallottam róla, legfőképpen az általa szervezett események révén. Csodálkozva, örömmel figyeltem, hogyan képes a legjobb zongoristákat Magyarországra hozni, hogyan tudja a legérdekesebb programokat kitalálni és megszervezni.

2002-ben A Szegedi Zsinagógáért Alapítvány elnökének, Dr. Pollák Lászlónak javasoltam, hogy Schiff András zongoraművészt hívjuk meg, mint olyan muzsikust, aki művészetével és emberségével a zsinagóga jótékonyági hangversenyeinek céljával maradéktalanul azonosulni képes. Hogy hogyan tudnánk ezt a szép programot létrehozni, igazán nem tudtam. Szerencsénkre Pollák László megtalálta az utat a megfelelő emberhez: Strém Kálmán közvetítésével és támogatásával 2003 szeptemberében megvalósult a koncert. Ez után a frenetikus sikerű hangverseny után – amit már Pollák László nem érhetett meg – Schiff András a város Zeneművészeti Főiskoláján mesterkurzust tartott. Sok érdeklődő előtt beszélt a zenéről, emberségről, sok mindenről, ami a zene és az élet fontos dolgainak megértéséhez szükséges – végül Bachot játszott. Amit mi itt Szegeden – zeneszeretők, zenét tanulók vagy a zsinagóga állapotáért

---

² Maczelka Noémi visszaemlékezés a Strém Kálmán – A hangversenyrendezés művésze c. könyvben jelent meg. (Szerkesztette: Gerő Katalin és Várkonyi Tamás, Gramofon Könyvek, 20019)

aggódók - kaptunk Schiff Andrástól, az az alapítvány jótékonyági hangversenyeinek történetében igazi unikum volt. Mert itt a legmagasabb művészi színvonal találkozott a közönségigénnyel, ahogyan a Kálmán által rendezett események mindegyikén. A zsinagóga zsúfolásig megtelt, a hangverseny nemcsak kiemelkedő zenei élményt, hanem az alapítvány számára kiemelkedő bevételt is hozott, melynek segítségével elkezdődhetett a padsorok felújítása.

Egy másik esemény kapcsán közvetve kerültem vele kapcsolatba, amennyiben Rév Livia szegedi látogatásait is, és egyáltalán, újbóli megjelenését Magyarországon neki köszönhetjük. Ezt csak később hallottam - én a következőképp emlékszem a történetre: Weninger Richárdnak Fischer Annie tanácsolta Rév Livia meghívását mesterkurzus tartására, amely először 1990-ben valósult meg. Igazán jó gondolat volt, hiszen Livia itt is elbűvölte mindazokat, akik kapcsolatba kerültek vele, bámulatos életkedvével, optimizmusával és humorával, ragyogó zongorahangjáról és muzsikus lényéről nem beszélve. Csak később hallottam, hogy az ötlet megvalósításában Strém Kálmánnak volt tevőleges része. Nagyon élveztem a társaságát, a koncertjeit, a mesterkurzuson bemutatott darabokat, és igyekeztem minél többet vele lenni. Később, amikor Szegeden járt, rendszerint nálam lakott, mert nem szerette a lélektelen szállodákat. Mi igen magasan lakunk, és kicsit féltem, hogy már nem fogja bírni az emeleteket, de még kilencvenévesen is tempósan vette a lépcsőket, alig pihenve a fordulókban. Mindig nagy élmény volt számunkra vele lenni, a hangversenyeit hallgatni.

Kálmánnal – akinek Rév Livia barátságát is köszönhetem – 2003 után többször beszéltünk még tervekről, de ezek közül sajnos egy sem jutott el a megvalósulásig.

**

[Prof. Dr. Maczelka Noémi DLA: Zongorajáték és zongoratanítás. Bódás Péter \(1936-1995\) művészete \(2002\) \(pdf\)](#) (Disszertáció, LFZE, 2002)
(Parlando 2015/5.)

***

[Dr. Maczelka Noémi: A szegedi iskolarendszerű zongoraoktatás története 1995-ig \(pdf\)](#)
(Parlando 2017/.)

MACZELKA NOÉMI³ CHOPIN ÉS LISZT

Frédéric François Chopin (Fryderyk Franciszek Chopin)
Żelazowa Wola (Lengyelország) 1810. március 1. - Párizs (Franciaország) 1849. október 17.

Liszt Ferenc (Franz Liszt, François Liszt)
Doborján (Magyarország – ma Ausztria, Raiding) 1811. október 22. - Bayreuth
(Németország) 1886. július 31.

Liszt egy évvel született később, mint Chopin, de Chopin 39, Liszt 74 éves korában halt meg. Persze nem ez az egyetlen, s nyilvánvalóan nem a legjelentősebb különbség kettőjük között. Személyiségük is egészen más volt. Amiben viszont megegyeztek: mindketten nagy zongoraművészek, virtuózok és nagy komponisták voltak. De míg Chopin kifejezetten egyéni nyelvezettel,

---

³ Parlando 2017/1.

személyes hanggal rendelkezett már induló zeneszerzőként is, és Liszt egyáltalán nem volt rá hatással a komponálás tekintetében, addig Liszt különféle befolyások alatt fejlesztette ki önálló, és késői műveiben is jelentős változást hozó nyelvezetét. Őrá határozottan hatott Chopin zeneszerzői tevékenysége, amint erre most megpróbálunk rá is világítani.

Chopin 1831-ben hangversenykörútra indult, Ausztriában és Németországban játszott. A varsói fölkelés – az orosz elnyomás ellen tiltakoztak a lengyelek – e turné közben tört ki, ezért Chopin nem tért vissza hazájába. Ez a forradalom inspirálta – feltehetően – a következő darab megszületését: c-moll (Forradalmi) etűd, op. 10, No.12.

Chopin Párizsba utazott, és nem tért vissza Lengyelországba soha többé. Itt a zenei élet legjelentősebb személyiségeivel találkozott, úgymint: Vincenzo Bellini, Hector Berlioz és Liszt Ferenc (Franz Liszt). Liszt Ferenc már 1827 óta ott élt. Amikor találkoztak, mindkettőjüket csodálattal töltötte el a másik ragyogó zongorajátéka. Liszt maradéktalanul csodálta Chopint, de Chopin nem tudott megbékülni Liszt bizonyos tulajdonságaival: teátrálisával, „sztárságával”.

Liszt meghallgatta Chopin bemutatkozását a „La Salle Pleyel”-ben 1832-ben, és ez után többször is felléptek együtt az 1832/33-as koncertszezonzban. Liszt, Hiller és Chopin együtt játszották el az Allegro tételt Johann Sebastian Bach 3 zongorára írt versenyművéből, majd Jacques Henri Herz-cel játszottak 2 zongorára, 8 kézre írt zongoraversenyt. A következő lista mutatja Chopin és Liszt közös fellépéseit Párizsban:

- 1832. márc. 23.:
Bach: Allegro a 3 zongorára írt versenyműből (Chopin, Liszt, Hiller)
- 1833. ápr. 2.:
André Onslow: f-moll szonáta 4 kézre
- 1833. ápr. 3.:
Henri Herz: Zongoradarab Meyerbeer „Il Crociato in Egitto” 2 zongorára, 8 kézre (Chopin, Liszt, Henri és Jacques Herz)
- 1834. december 25.:
Moscheles: Nagy szonáta op. 47, 4 kézre, Nagy Duó Mendelssohn témájára 2 zongorára
- 1837:
Hexameron változatok Christina Belgiojoso hercegnő felkérésére.

Chopin és Liszt barátságának egyik első bizonyítékaként Chopin Lisztnek ajánlja a frissen megjelent op. 10-es 12 etűd sorozatát: „A son ami F. Liszt”. Chopin 1830–1832 között írta, 1833-ban jelent meg, amikor Chopin 23, Liszt 22 éves volt. Chopin csodálattal töltötte el Liszt zongorajátéka. Így írt barátjának, Ferdinand Hillernek: „Úgy írok, hogy nemigen tudom, mit firkál a tollam, mert e pillanatban Liszt játssza az etűdjeimet s minden értelmes gondolatot kiűz a fejből. Szeretném elrabolni tőle azt a módot, ahogyan az etűdjeimet játssza.”

Nem csak muzsikusként értették meg és csodálták egymást, hanem sok időt töltöttek együtt családi körben is. Együtt ebédeltek, együtt mentek az operába (Chopinre különösen nagy hatást gyakorolt Bellini dallamvilága), vagy kirándultak. George Sand (igazi nevén Amandine Aurore Lucile Dupin, Baronne Dudevant) és Marie d’Agoult is velük tartott, természetesen. Chopin Marie d’Agoult-nak ajánlotta a második sorozat etűdöt (12 etűd op. 25, megjelent 1837-ben: „A Madame la Comtesse d’Agoult”).

Nem tudok arról, hogy Liszt bármely művét Chopinnek dedikálta volna, viszont Liszt mindig játszotta Chopin műveit, és növendékeinek is gyakran adott Chopin-darabokat. Arról, hogy Chopin valaha is játszott volna nyilvánosan Liszt-művet, szintén nem tudok. Igaz ugyan, hogy Chopin alig egy tucat nyilvános hangversenyt adott szemben Liszttel, aki 1838–1848 között több ezret. Liszt listát vezetett arról, hogy milyen műveket játszott ez alatt a tíz év alatt, amíg keresztül-kasul járta Európát (Oroszországot és Törökországot is beleértve). A következő Chopin-műveket találjuk ebben a katalógusban:

- Etűdök
- Variations brillantes Mozart „La ci darem la mano” témájára op.2
- Hexaméron
- Keringők
- Polonézok
- Mazurkák
- Balladák
- Nocturnes
- Impromptus
- Préludes

A Hexaméron variációk Christina Belgiojoso hercegnő ötlete volt. Hat zongoraművészt kért fel, hogy írjanak variációkat Bellini egy témájára a

„Puritánok” c. operából. Liszt, Thalberg, Pixis, Herz, Czerny és Chopin voltak ezek a zeneszerző-zongoraművészek.

1841-ben Liszt ismét meghallgatta Chopin hangversenyét a Salle Pleyel-ben. Chopin az F-dúr balladát, a cisz-moll scherzo-t és etűdöket játszott. Lisztet kérték fel a kritika megírására. Chopin először nagyon ideges lett ettől, de amikor elolvasta a cikket, megnyugodott, mert Liszt a legnagyobb elismeréssel szólt fenomenális kollégájáról.

1842-től Liszt igazi sztárrá vált. Minden, ami ezzel járt (a nők bálványozták, gyűjtötték a tárgyait) Chopin számára gyűlöletes volt. (Schumann és Mendelssohn is így vélekedett.) Ebben a periódusban (1838–1848) Liszt elsősorban virtuóz zongoraművész volt, és komponistaként is a virtuóz zongoristát szolgálta. Személyes hangját ekkor még kereste, és csak röviddel Chopin halála után találta meg azt. Chopin is hatással volt rá, és ezt a hatást néhány művében nyomon követhetjük. Chopin 1849-ben meghalt, és ekkor Liszt elhatározta, hogy megírja Chopin életrajzát. Végül 1852-ben Caroline Wittgenstein hercegnő közreműködésével sikerült befejeznie. Hogy mennyire értette és érezte Chopint, az kitűnik a könyvből, amelyben pl. ezt írja: „Chopin senkinek nem engedett belépni lelke szentélyébe”. 1850-ben Liszt élete Chopinról szólt. Chopin Liszt szíve mélyén volt, a legteljesebb mértékben megértette és mélységesen szerette őt. Amikor a könyvet készítette egész személyisége azonosult vele, és így nem csoda, ha kompozícióiban is fellelhetők bizonyos hatások. Stílusban, harmóniában, a formálásban mind megfigyelhetők chopini hatások. Íme egy lista, amely ezt az állítást bizonyítja:

- Liszt: Desz-dúr consolation 1849 – Chopin: Desz-dúr nocturne
- Liszt: Mazurka brillante 1850
- Liszt: f-moll transzcendes etűd 1851 – Chopin: f-moll etűd op. 25
- Liszt: 2 polonaises 1851
- Liszt: 2 ballada 1845–48, 1853
- Liszt: Berceuse 1854 – Chopin: Berceuse
- Liszt: La leggierezza – koncertetűd
- Liszt: Funérais 1848 (1849) – Chopin: Ász-dúr polonaise op. 53 (1845–46)

Végezetül Chopin 1829-ben készült lengyel dalfeldolgozásaira hívnám fel a figyelmet. A 19 lengyel dal c. sorozatból Liszt kiválasztott hatot, amelyekből zongoraátíratot készített 1850 körül.

DR. MACZELKA NOÉMI
BRAHMS, A ZONGORAMŰVÉSZ ÉS TANÁR⁴

Johannes Brahms (Cultura.hu)

Johannes Brahmsot (1833–1897) ugyanúgy, mint Beethovent vagy Bartókot a nagyközönség jobbra zeneszerzőként ismeri, pedig mindhárman ragyogó, virtuóz zongoristák, egyéni jellegzetességgel bíró előadóművészek is voltak.

Brahms zongoratanárai:
Otto Friedrich Willibald Cossel és Eduard Marxsen

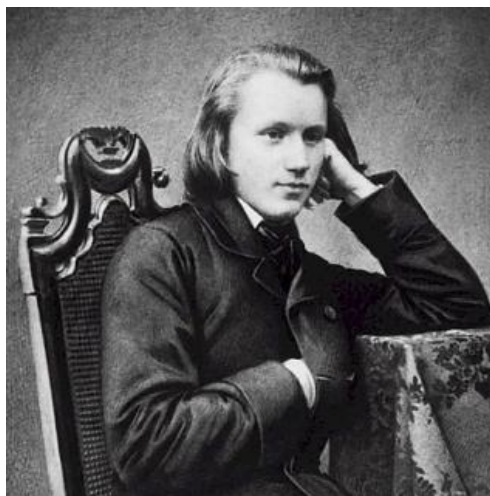
---

⁴ A Szegedi Tudományegyetem Zenei Konferenciáján 2002-ben elhangzott előadás szerkesztett változata. A forrásjel nélküli képeket a Wikipédiából vettük át. (Parlando 2019/4.)

7 éves korában kezdett zongorázni tanulni, ezt megelőzően édesapjától, aki városi zenész volt, több hangszer játékának fortélyait is elsajátította. Brahms első zongoratanára Otto Friedrich Willibald Cossel (1813–1865) volt, akinek nevét azért kell megemlítenünk, mert nagyon jó módszerrel tanított. Ezt a módszert egykori tanárától, Eduard Marxsentől (1806–1887) sajátította el. Marxsen lesz aztán később Brahms tanára is. Brahms kezdettől fogva helyes ujjrenddel játszott, jó tanácsokat kapott, így technikája szélesebben fejlődött. 9 éves korában már szólóestet adott, melynek bevételét zenei tanulmányai finanszírozására kívánták felhasználni. Ugyanis ekkor már muzsikus édesapja elvesztette állását, és a család nagy nyomorban élt. A 10 éves Brahmsnak amerikai turnét kínáltak, amelytől a szülők joggal remélték anyagi helyzetük jobbrafordulását. Tanárai tanácsára azonban szülei mégsem fogadták el ezt az ajánlatot.

15 éves korában iskoláit befejezte, és elkezdte hangversenyszerepléseit. Ezekben a koncerteken rendszeresen bemutatta saját műveit is. A hangversenyeken kívül – mivel azok nem fedezték megélhetési költségeit – zongoraleckéket adott, éjszakai szórakozóhelyeken játszott, népszerű táncfeldolgozásokat készített, a városi színház korrepetitora volt. Azt mondják, korrepetitori munkája közben nem tett ki kottát, fejből játszott, miközben a kottatartóra helyezett könyvet olvasta. Egyébként is rengeteget olvasott – még evés közben is – a bibliát pl. fejből tudta.

Tanári munkája során gyakran hangoztatta: „Aki jól akar játszani, annak nem csak sokat kell gyakorolnia, de sokat is kell olvasnia.” Ő maga példát mutatott ebben. Brahmsnak még ekkor sem volt saját zongorája! Nem tudott tehát otthon gyakorolni, régi tanáránál, barátainál vagy cégeknél gyakorolt.

J. Brahms 1853-ban

Virtuozitása 20 éves korában vált Európa szerte ismertté, amikor a magyar hegedűssel, Reményi Edével turnézott. Egyik hangversenyükön a zongora fél hanggal alacsonyabb volt, és Brahms a legnagyobb természetességgel transzponálta az összes kíséretet (köztük Beethoven c-moll szonátáját) fél hanggal feljebb.

Reményi Ede és J. Brahms 1852-ben

Ebben az időben kezdett szólóturnékra is utazni. Fantasztikus memóriája volt, egyszerűen nem vitt magával kottákat. Ezekon a turnékon Bach, Beethoven, Liszt, Thalberg és Mendelssohn koncertdarabjait játszotta. Zseniális zongorázásáról Robert Schumann és felesége, Clara – a későbbi bensőséges jó barát – is elismerően nyilatkozott, zenekari hangzáshoz hasonlítva a Brahms keze alatt megszólaló zongorát. Szólistakarrierje azonban mégsem bontakozott ki igazán, egy részt, mert nagyon lámpalázás volt, más részt, mert játéka nagyon függött pillanatnyi diszpozíciójától. Erős önkritikája sem volt hasznára. Tulajdonképpen a koncertezést csak pénzkeresetnek tekintette, s magát elsősorban zeneszerzőnek, nem előadóművésznek tartotta.

Clara és Robert Schumann (1853.IX.)
([The Intermediate Period - WordPress.com](#))

Koncertező pianistaként, majd tanárként gyakorlása során ujjgyakorlatként legszívesebben az éppen játszott művek nehéz részeit emelte ki és gyakorolta megváltoztatott hangsúlyokkal és figurációkkal. Nagyon nagy gondot fordított az artikulációra, a zenei kifejezés fontos elemének tartotta. Ezért helyesen tesszük, ha műveiben gondosan olvassuk az artikulációs jeleket, hiszen biztos, hogy minden apró jelnek megvan a funkciója muzsikájában.

Fontosak voltak számára a hangpárok: egy súlyos és egy súlytalan hang. Fény-árnyék, dallam és kíséret viszonya nála mindig igen plasztikusan volt hallható.

Csuklója mindig laza volt, így a forte akkordok is telten, kerekén, durvaság nélkül szólaltak meg. A hüvelykujj képzésére is nagy gondot fordított, rengeteg alátéveses skálát, hármashangzatot játszott, a hangsúlyok különböző hangokra való áttevésével.

Zongoratechnikájának súlypontjairól kitűnően tájékozódhatunk „51 gyakorlat zongorára” c. művéből, melynek gyakorlása során az összes, műveiben található nehézségeket megtalálhatjuk. Ezért gyakorlásuk nagyon célravezető. Sok művész használta ezeket, többek között Rév Livia is ezekkel hozta egykoron formába ujjait.

Zongoratanítása során nagy fontosságot tulajdonított Bach műveinek: a Wohltemperiertes Klavier-nak, a francia és angol szviteknek. Ezekben a művekben nem tűrte az éles staccatókat. Egy másik tanácsa, amely a technika fejlesztését célozta: „Játssz könnyű darabokat, de amilyen gyorsan csak tudod.”

Nagy figyelmet fordított a szinkópákra, a németek – nem is alaptalanul – „Synkopen-Komponist”-nak nevezték. Szívesen alkalmazta e ritmust műveiben, tanárként pedig felhívta a figyelmet arra, hogy a szinkópa hangjainak teljes értékét tartsuk ki.

Nem volt sok növendéke. Ezek közé tartozott néhány főúri kisasszony, akiktől szép honoráriumot kapott, majd Clara Schumann kérésére elvállalta egyik lányának, Eugeniének a tanítását. (Claranak 8 gyermeke született, miközben világhíró művészként koncertezett) Eugenie lelkesedéssel emlékezett vissza szigorú, de türelmes tanárára. Ugyanilyen megbecsüléssel ír Florence May angol zongoraművésznő is róla. Gustav Jenner nem ilyen lelkes, ő a szigorú nevelőt és a technikai kérdésekben kérlelhetetlen professzorát látja benne.

Zongoraművészi elismertségének alátámasztására idézni szeretnék Brahms 1862-ben Bécsből szüleinek írt leveléből: „...rendkívüli sikert arattam, mint zongorista. Minden szám után óriási taps volt, úgy éreztem, hogy a terem őszintén lelkesedett. Most sikerrel hangversenyezhetnék, de nincs kedvem hozzá, mivel ez sok időmet elveszi...”

Egy másik hangversenyéről, melyen először játszotta a közönség előtt a ma is hihetetlenül nehéz Paganini-variációkat, így ír a kritikus, Schelle: „Végre egy zongoraművész, aki teljesen megával ragad, elég meghallani az első néhány akkordot ahhoz, hogy meggyőződünk róla: egészen rendkívüli virtuózzal állunk szemben.” Ezt a darabot, hihetetlen nehézségei miatt még Clara Schumann – aki pedig lelkes propagátora volt Brahms zongoraműveinek – sem vette fel repertoárjába.

Első magyarországi koncertjéről így számol be a Pester Lloyd kritikusa: „...technikailag óriási, szinte szédítő a néző számára, játéka komoly és férfias, szigorúan tagolt, mint a bachi szellem emanációi. Brahms elkerül minden édesbús lelki rezdülést, nem igyekszik harsány kontrasztokkal hatni, s ezért pianója minden árnyalatban egységes, s hangja a legnagyobb fortéban is kerek és nemes marad.”

A Pesti Napló kritikusa pedig így ír: „...rég nem élveztünk oly művészi gyönyört, mint e zongoraestélyen. Brahms nemcsak minden technikai nehézséget legyőz, hanem egész játékában oly sok a lángelméjű eredetiség, hogy bátran a zongoraművészet egyik legnagyobb mesterének mondhatjuk.”

Brahms érzékeny, kedves és tiszta ember volt. Ilyen volt zongoraművészete is. Némely kritikusa, így pl. Hanslick is kevesellte zongorajátékában az érzéki vonást, az erőteljesebb érzelmeket, Brahms

valószínűleg tudatosan került ez, és akaratlagosan volt játéka éterien tiszta, szellemi.

1868-ban készült el a Német Rekviem, mely olyan híressé tette, hogy a zeneműkiadók versengtek darabjaiért, és többet nem kellett koncerteznie anyagi megfontolásokból. Így Brahms zongoraművészi karrierje a Német Rekviem után végképp lezárult.

Végezetül néhány szó a délutáni hangversenyen elhangzó Brahms művekről: A d-moll capriccio zongorára (op.116, No. 7) 5 évvel halála előtt, 1892-ben keletkezett az osztrák nyaralóhelyen, Bad Ischlben. Az op. 116-os Fantáziák címet viselő sorozatnak ez az utolsó darabja. Sok brahmsi jellegzetességgel találkozhatunk benne: a két kéz között elosztott dallam, szinkópák, hangpárok.

Grigory Sokolov - Brahms Capriccio No. 7 in D Minor Op.116 (3:19)

Санкт-Петербург 2011. 04. 23.

A Szerelmi dalkeringők (op. 52) Brahms boldog perceiben készültek, amikor úgy gondolta, hogy szerelme Robert és Clara Schumann leánya, a nála 13 évvel fiatalabb Julie iránt viszonzásra talál. Hogy nem így történt, Brahmsot

Julia Schumann 20 éves korában

([Schumann-Portal](#))

elégge megviselte, és mély melankóliába esett. Minden esetre a sorozat, melyet énekes-kvartettre és négykezes zongoraszólamra írt, máig igen népszerű. Remélem Önöknek is tetszeni fog:

Johannes Brahms - Complete Liebeslieder Walzer Op. 52 and Op. 65 (42:24)

IV.

MACZELKA NOÉMI YOUTUBE KONCERTFILMJEIBŐL

[Prof. Dr. Maczelka Noémi zongoraestje \(2023. október 12.\) \(44:50\)](#)
A Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Televíziója

[Maczelka Noémi zongoraestje \(2022. október 6.\) \(1:17:43\)](#)

Műsor:

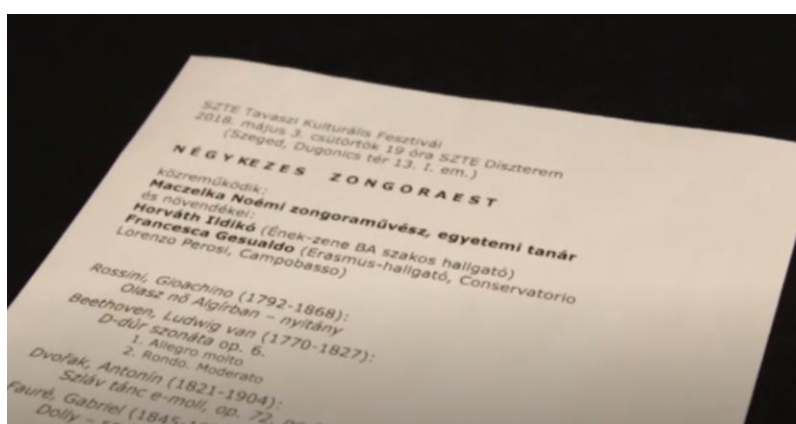
- Csajkovszkij, Pjotr Iljics (1840–1893): A diótörő – Kis nyitány
Rameau, Jean-Philippe (1683–1764): Les sauvages
Wielhorski, Michał (1788–1856) – Liszt Ferenc (1811-1886): Любила я („Autrefois”) –
Románc S. 577
MacDowell, Edward (1860–1908): Hungarian op. 39 no. 12
Verdi, Giuseppe (1813–1901) – Liszt: Három koncert-parafrazis (1860) Trubadúr S.433;
Ernani S.432 Rigoletto; S.434

Szünet

- Pejačević, Dora (1885–1923): Erinnerung op. 24
Rachmaninov, Sergey (1873–1943): XVIII. variáció a Rapszódia egy Paganini témára c.
versenyműből Esz-dúr etűd op.37 no. 7 (no.4)

Négykezes zongoraest (52:31)

Az SZTE Tavaszi Kulturális Fesztivál programsorozatának része volt az a Négykezes zongoraest, amelyen Maczelka Noémi zongoraművész, egyetemi tanár és növendékei, Horváth Ildikó (ének-zene BA szakos hallgató), illetve Francesca Gesualdo (Erasmus-hallgató, Conservatorio Lorenzo Perosi, Campobasso) játszottak.
Médiaműhely JGYPK (2018)

Schlosskonzert in Nebersdorf - H E R B S T (1:00:07)

Horváth Kinga, Altorjay Tamás, Niksa Radovanovic (ének), Horváth Dária (hegedű) és Maczelka Noémi (zongora) (2018)

[B'Nai Moshe Classical Concert \(1:42:14\)](#)
[CivicCenterTV](#)

Fenyő Bahcall Klára (j.) hegedűművész és Maczelka Noémi zongoraművész Goldmark Károly zeneszerző műveit adták elő Detroit magyar zsinagógájában, a West Bloomfield-i B'nai Moshe-ban. Bahcall és Maczelka legutóbb tavaly nyáron játszott együtt a 2013-as budapesti Magyar Zsidó Fesztiválon, amelynek Bahcall rendszeres vendégművésze. Budapesten született, és a Liszt Ferenc Zeneakadémián szerzett hegedű szakos diplomát. Mielőtt az Egyesült Államokba érkezett, a Magyar Állami Operaház koncertmestere és a Filharmónia Társaság, valamint a Magyar Rádió szólistája volt. Ma Európa- és Észak-Amerika-szerte koncertezik, valamint az Oshkosh Szimfonikus Zenekar koncertmestere, és zenét tanít a Wisconsin-Oshkosh-i Egyetemen. Maczelka a budapesti Zeneakadémián szerzett zenei diplomát. Szólistaként, kísérőként vagy kamarazenészként koncertezett szerte Európában és az Egyesült Államokban. Kétszer nyerte el az „Artisjus-díjat” a magyar kortárs zene előadásáért. Magyarországon a Szegedi Tudományegyetem Pedagógiai Kar Zenei Neveléstudományi Tanszékének és Művészeti Intézetének professzora, vezetője.

(YouTube ismertetője alapján)

A Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Televíziója (2014)